

Međunarodna romijada sportske rekreacije - primjer suradnje preko graničnih institucija

Marijan Vugrinčić¹, Branislava Belović²

¹*Međimurski savez sportske rekreacije „Sport za sve“*

²*Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota*

Sažetak

U pograničnim regijama, Međimurju (Hrvatska) i Pomurju (Slovenija) u kojima žive pripadnici romskih zajednica, već se godinama provode različiti programi, projekti i aktivnosti u svrhu poboljšanja socijalne uključenosti i načina života Roma. Projekt „Stalno, održivo i kreativno očuvanje kulture i nasljeđa Roma“ je jedan od prekograničnih projekata, financiranih od strane EU. U okviru projekta je bila osmišljena i pokrenuta međunarodna sportsko - rekreativna manifestacija - „Međunarodna Romijada sportske rekreacije“, koja se naizmjenično održavala u Međimurju i Pomurju. Na prvoj Romijadi održanoj u Čakovcu sudjelovali su Romi iz pograničnih regija Hrvatske, Slovenije i Mađarske. „Međunarodna Romijada sportske rekreacije“ je pridonijela pokretanju sportsko –rekreativnih aktivnosti građana romske nacionalne manjine, poboljšanju povezanosti romskih zajednica pograničnih regija te približavanju romske kulture ostalim stanovnicima pograničnih regija. Prekogranična partnerstva različitih institucija, nastala u projektu „Stalno, održivo i kreativno očuvanje kulture i nasljeđa Roma“ su također dobar temelj za nastavak suradnje kako u pripremi prekograničnih projekata, tako i međusobne suradnje u drugim aktivnostima.

Ključne riječi: Romi, „Romijada“, sportska rekreacija, prekogranična suradnja.

Uvod

U obje pogranične regije: Međimurju (Hrvatska) i Pomurju (Slovenija), žive pripadnici romskih zajednica. Usprkos dugogodišnjim nastojanjima da se poboljša njihov život, još uvijek su Romi u većoj ili manjoj mjeri marginalizirani ekonomski, prostorno, kulturološki i politički. Postoje također i nejednakosti u zdravlju Roma. Razlozi za to su, među ostalim, slaba obrazovanost, neuključenost ili nedostatna uključenost u formalne oblike obrazovanja i rada, specifičnost načina života....

U obje regije se već godinama provode različiti programi, projekti i aktivnosti s ciljem poboljšanja uključenosti Roma u aktivnosti zajednice, a time i poboljšanja uvjeta i načina njihova života.

Prekogranično povezivanje i suradnja različitih ustanova, odnosno sektora, može u znatnoj mjeri pridonijeti spomenutim nastojanjima. To je i bio razlog za pripremu zajedničkog projekta partnera iz Hrvatske i Slovenije.

Svrha i glavni ciljevi projekta

Svrha zajedničkog projekta pod nazivom „Stalno, održivo i kreativno očuvanje kulture i nasljeđa Roma“ (ROMA) je bila povezati romske zajednice dviju pograničnih regija putem kulturnih i sportskih događaja koji postaju tradicionalni. Glavni ciljevi projekta su bili: povezati pripadnike romskih zajednica triju pograničnih regija –Međimurja, Pomurja i Županije Zala, pridonijeti približavanju romske kulture ostalim stanovnicima pograničnih regija putem kulturnih i sportskih događaja te pridonijeti boljoj socijalnoj uključenosti Roma.

Ciljana populacija

Ciljana populacija su bili Romi triju pograničnih regija – Međimurja, Pomurja i Županije Zala.

Aktivnosti i rezultati projekta

Projekt su zajednički pripremili i prijavili na natječaj INTERREG IIIA (Program za susjedstvo Slovenija-Mađarska-Hrvatska) Rdeči križ Slovenije- območno združenje Murska Sobota, Međimurski savez sportske rekreacije –Sport za sve, Međimurska županija, Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota, Romska zveza Slovenije te Udruga Roma Bajaša Međimurske županije.

Usprkos tome što slovenska strana kao vodeći partner nije dobila projekt (dobili su ga partneri iz Hrvatske), partneri iz Slovenije su vlastitim sredstvima poduprli dio zajedničkih aktivnosti i tako omogućili provedbu projekta.

Glavne aktivnosti projekta su uključivale: pokretanje međunarodne sportsko - rekreativne manifestacije (Međunarodna Romijada sportske rekreacije), obuku trenera sportske rekreacije, približavanje romske kulture putem glazbe, plesa i prikaza običaja, prikaz primjera dobre prakse - romska kultura i običaji kao mogućnost turističke ponude, izložbu likovnih radova i fotografija, kratak dokumentarni film, publikaciju s naslovom „Iz života Roma“ te brojne druge promidžbene aktivnosti. Publikacija je izvrstan dokument u kojem su zabilježene aktivnosti projekta, likovni radovi, fotografije i pjesme romskih pjesnika.

U predgovoru publikaciji je zapisano: „Iako publikacija razotkriva tek djelić bogate romske kulture, ona postaje na neki način prozor u i iz romskog svijeta. Čitatelju pak dopušta da zaviri u srca pjesnika te zaroni pogled u fotografijom ovjekovječene događaje te doživljeno i viđeno ponese u svoj svijet, obogati ga i podijeli s drugima“.

U želji da pomogne u pokretanju sportsko –rekreativnih aktivnosti i kod građana romske nacionalne manjine, kao najbrojnije u Međimurskoj županiji, Međimurski savez sportske rekreacije „Sport za sve“ je organizirao manifestaciju „Međimurska romijada sportske rekreacije“. Prva takva manifestacija je bila održana 2004. godine. Romijada sportske rekreacije ima za cilj poticanje društvenosti i tjelesne aktivnosti. Ovo iskustvo je bilo temelj za pripremu međunarodne manifestacije 2008. godine u Čakovcu. Na Romijadi se okupilo 130 Roma iz pograničnih regija triju susjednih država - Međimurske županije, Pomurja i Županije Zala. Ekipe koje su se takmičile bile su sastavljene od predstavnika oba spola. Sudionici su se takmičili u šest sportskih disciplina te pokazali visoki stupanj sportskog duha. U samu manifestaciju je bio također uključen kulturni program, izložba te posjet romskom naselju uz druženje. Druga međunarodna manifestacija bila je održana sljedeće godine u Murskoj Soboti (Slovenija). Sudjelovale su ekipe iz Međimurja i Pomurja. I ovaj puta su u manifestaciju bili uključeni kulturni program (prikaz romskih običaja), sadržaji iz područja zdravog načina života i druženje. Iako su projekt i sufinanciranje sa strane EU bili završeni, ipak je i sljedeća međunarodna romijada ponovno održana i t u Čakovcu.

Sama romijada je pobudila velik interes javnosti. O događaju su izvještavali nacionalni i lokalni mediji iz obe države. Tako je, na primjer, na prvu romijadu u Čakovec sa sudionicima otputovala i ekipa nacionalne RTV iz Slovenije i o događaju izvještavala u najgledanijem dijelu programa.

Slika 1. Sudionici prve međunarodne romijade – Čakovec, 2008.

Slika 2. Prikaz plesova – druga međunarodna romijada- Murska Soboti, 2009.

Zaključak

Projektom ROMA učvrstila se i poboljšala povezanost romskih zajednica pograničnih regija Slovenije, Mađarske i Hrvatske. Stvorena je veza između pripadnika romske zajednice i stručnjaka te izgrađena mreža na terenu kao izvrsna potpora budućim aktivnostima u romskoj zajednici. Prekogranična partnerstva različitih institucija su također dobar temelj za nastavak suradnje, kako u pripremi prekograničnih projekata, tako i međusobne suradnje u drugim aktivnostima. Ovaj projekt je između ostalog, ukazao i na mogućnosti zajedničkog korištenja ljudskih resursa, a prikazani primjer je moguće prenijeti i na druga područja.

Literatura:

1. Bačić G (ured). Z mednarodne konference o Romih v srednji in jugovzhodni Evropi. Murska Sobota: Zveza Romov Slovenije, 2006.
2. Bačić G (ured). Romski zbornik z okrogle mize o političnem položaju Romov. Murska Sobota: Zveza Romov Slovenije, 2007.
3. Ured za nacionalne manjine. Obilježja Roma u RH.
4. http://www.vlada.hr/hr/uredi/ured_za_nacionalne_manjine/nacionalni_program_za_rome/obiljezja_roma_u_rh
5. Vugrinčić M, Siladi R (ured). Iz života Roma. Čakovec: Međimurski savez sportske rekreacije „Sport za sve“, 2008.